

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 566/2536

องค์การแก้วโจทก์ บริษัท อั้งตั้งฮวด จำกัด กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 649, ป.พ.พ. มาตรา 164, ป.พ.พ. มาตรา 11, ป.วิ.พ. มาตรา 245, ป.วิ.พ. มาตรา 94, ป.วิ.พ. มาตรา 172, ป.พ.พ. มาตรา 725, ป.พ.พ. มาตรา 724, ป.พ.พ. มาตรา 1754, พ.ร.บ.ฉบับใหม่นี้แม้ มาตรา 40, ป.วิ.พ. มาตรา 224, ป.วิ.พ. มาตรา 247, ป.พ.พ. มาตรา 967

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยที่ 1 ซื้อผลิตภัณฑ์ขวดแก้วและยืมถังไม้ใส่ขวดแก้วจากโจทก์หลายคราวติดต่อกันตั้งแต่ พ.ศ. 2515 ถึงพ.ศ. 2522 เมื่อได้มีการคิดบัญชีกันปรากฏว่า จำเลยที่ 1 ยังไม่ได้ส่งถังไม้คืนโจทก์จำนวน 54,788 ถัง เป็นเงิน 687,551 บาท จำเลยที่ 1 เคยชำระค่าถังไม้ให้โจทก์เกินไป 4 บาท จึงเหลือเงินที่จำเลยที่ 1 จะต้องจ่ายเป็นค่าถังไม้แก่โจทก์ 687,547 บาท ดังนี้เป็นคำฟ้องที่เข้าใจชัดแจ้งแล้วไม่เคลือบคลุม ส่วนเรื่องจำนวนถังไม้ที่ว่าต่างราคากันและชนิดของถังไม้ที่จำเลยที่ 1 รับไปเมื่อใดต้องคืนเมื่อใด เหลือเท่าใดนั้นเป็นรายละเอียดที่จะต้องนำสืบในชั้นพิจารณา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 649 เป็นเรื่องความรับผิดชอบเพื่อเสียค่าทดแทนเกี่ยวกับการยืมใช้คงรูป แต่ตามคำฟ้องโจทก์เป็นการฟ้องเรียกคืนถังไม้หรือราคาลังไม้ซึ่งจำเลยที่ 1 ยืมไปพร้อมผลิตภัณฑ์ขวดแก้ว ซึ่งโจทก์ขายให้จำเลยที่ 1 ตามสัญญาซื้อขาย และจำเลยที่ 1 ปฏิบัติกับโจทก์ตลอดมาตั้งแต่มีการซื้อขายกันจึงนำมาตรา 649 มาบังคับหาได้ไม่ ต้องใช้อายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 164 สัญญาจำนองระบุเพียงว่า จำเลยที่ 2 ผู้จำนองตกลงจำนองที่ดินทั้งแปลงแก่ผู้รับจำนองเพื่อเป็นประกันในการซื้อขายผลิตภัณฑ์ขวดแก้วของบริษัท อ. จำเลยที่ 1 แม้ขณะทำสัญญาจำนองจำเลยที่ 1 เป็นหนี้โจทก์ทั้งค่าผลิตภัณฑ์ขวดแก้วและค่าถังไม้ แต่เมื่อไม่ได้ระบุในสัญญาจำนองว่าเป็นการประกัน การชำระหนี้ค่าถังไม้ด้วยและเป็นที่เห็นได้ชัดว่าถังไม้ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ขวดแก้ว จำเลยที่ 2 เป็นแต่เพียงผู้ทำสัญญาจำนองประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ 1 เท่านั้นทั้งไม่ได้ความว่าจำเลยที่ 2 มีตำแหน่งหรือเกี่ยวข้องกับจำเลยที่ 1 กรณีเช่นนี้จึงต้องถือว่าเจตนาของคู่สัญญาจำนองยังเป็นที่สงสัยอยู่ จำต้องตีความไปในทางที่เป็นคุณแก่จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นคู่กรณีฝ่ายจะต้องเสียเปรียบในมูลหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 11 ตามสัญญาจำนองที่จำเลยที่ 3 จำนองที่ดินเป็นการประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ 1 ในการซื้อผลิตภัณฑ์ขวดแก้วจากโจทก์ในวันเดียวกับวันที่จำเลยที่ 2 ทำสัญญาจำนองระบุเพียงว่าผู้จำนองตกลงจำนองที่ดินเพื่อเป็นประกันในการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ขวดแก้วของจำเลยที่ 1 เช่นเดียวกับที่ระบุในสัญญาจำนองที่จำเลยที่ 2 ทำไว้การจำนองที่ดินของจำเลยที่ 3 จึงเป็นการจำนองเพื่อประกันหนี้รายเดียวกันนี้ ซึ่งเป็นหนี้อันไม่อาจแบ่งแยกได้ เมื่อจำเลยที่ 2 ผู้จำนองหนี้รายนี้ไม่ต้องรับผิด จำเลยที่ 3 ผู้จำนองหนี้ดังกล่าวก็ไม่ต้องรับผิดด้วย แม้จำเลยที่ 3 จะมีได้อุทธรณ์และฎีกา แต่ศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยให้มีผลถึงจำเลยที่ 3 ด้วย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 245(1) ประกอบด้วย มาตรา 247

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ 1 ซื้อผลิตภัณฑ์ขวดแก้วและยืมถังไม้ใส่ขวดแก้วจากโจทก์หลายคราวติดต่อกันตั้งแต่ พ.ศ. 2515 ถึงพ.ศ. 2522 จนกระทั่งเดือนมกราคม 2522 จำเลยที่ 1 ได้เลิกซื้อ

ผลิตภัณฑ์ขวดแก้วจากโจทก์ จึงได้มีการคิดบัญชีกัน ปรากฏว่าจำเลยที่ 1 ยังไม่ได้ส่งคืนลังไม้แก่โจทก์ 54,788 ลังคิดเป็นเงิน 687,551 บาท จำเลยที่ 1 เคยชำระเงินค่าลังไม้ใส่ขวดแก้วให้โจทก์เกินจำนวนเป็นเงิน 4 บาท จึงเหลือเงินที่จำเลยที่ 1 จะต้องชำระเป็นค่าลังไม้แก่โจทก์ 687,547 บาท จำเลยที่ 2 และที่ 3 นำที่ดินโฉนดเลขที่ 65294 และ 39958 ตำบลสามเสนใน กรุงเทพมหานคร จำนองเป็นการชำระหนี้ของจำเลยที่ 1 ตามลำดับ โจทก์ทวงถามให้จำเลยทั้งสามชำระหนี้แล้ว แต่จำเลยทั้งสามไม่ชำระ โจทก์ได้บอกกล่าวบังคับจำนองแก่จำเลยที่ 2 และที่ 3 แล้ว ขอให้บังคับจำเลยที่ 1 ชำระเงิน 1,185,519.40 บาท แก่โจทก์พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 12 ต่อปี ในต้นเงิน 687,547 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยที่ 1 จะชำระเงินเสร็จ ให้ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 65294 ของจำเลยที่ 2 ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้โจทก์จำนวน 907,800 บาท และให้ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 39958 ของจำเลยที่ 3 ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้โจทก์จำนวน 345,520 บาท จำเลยที่ 1 ให้การว่า จำเลยที่ 1 ไม่เคยขอยืมลังไม้ใส่ขวดแก้วจากโจทก์ทั้งไม่เคยตกลงว่าหากจำเลยที่ 1 ไม่ส่งคืนลังไม้แก่โจทก์จะต้องชดใช้ราคาพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 12 ต่อปี ลังไม้บรรจุผลิตภัณฑ์ที่โจทก์ฟ้อง เป็นเรื่องที่โจทก์ต้องจัดหาสำหรับบรรจุผลิตภัณฑ์ขวดแก้ว เพื่อส่งให้แก่ลูกค้า ฟ้องโจทก์เคลือบคลุมเพราะมิได้บรรยายมาโดยละเอียดว่า จำนวนลังไม้ที่ต่างราคากันนั้นแต่ละชนิดจำเลยที่ 1 รับไปเมื่อใด และจะต้องคืนเมื่อใด ฟ้องโจทก์ขาดอายุความ ขอให้ยกฟ้องจำเลยที่ 2 ให้การและฟ้องแย้งว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 2 เพราะจำเลยที่ 2 จำนองที่ดินเพื่อเป็นประกันหนี้ในการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ขวดแก้วของจำเลยที่ 1 ต่อโจทก์ มิได้จำนองเพื่อประกันหนี้ค่าลังไม้บรรจุผลิตภัณฑ์ขวดแก้วที่จำเลยที่ 1 ยืมไปและจำเลยที่ 1 ไม่เคยขอยืมลังไม้ใส่ขวดแก้วจากโจทก์ คดีโจทก์ขาดอายุความ ขอให้ยกฟ้อง ให้โจทก์ส่งมอบโฉนดที่ดินเลขที่ 65294 คืนจำเลยที่ 2 ให้โจทก์จดทะเบียนไถ่ถอนจำนองที่ดินดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานที่ดิน หากไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาเป็นการแสดงเจตนาของโจทก์จำเลยที่ 3 ขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณาโจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้งจำเลยที่ 2 ว่า จำเลยที่ 2 นำที่ดินจำนองต่อโจทก์เพื่อเป็นประกันหนี้ที่จำเลยที่ 1 ต้องชำระให้โจทก์อันเนื่องมาจากจำเลยที่ 1 สั่งซื้อผลิตภัณฑ์ขวดแก้วจากโจทก์ โดยจำเลยที่ 2 จะต้องรับผิดชอบใช้หนี้ค่าลังไม้ใส่ขวดแก้วที่จำเลยที่ 1 ยืมไปจากโจทก์ด้วย สัญญาจำนองหาได้ระบุว่าจำนองเพื่อเป็นประกันหนี้เฉพาะส่วนที่เป็นราคาของผลิตภัณฑ์ขวดแก้วเท่านั้นไม่โจทก์ไม่มีหน้าที่จดทะเบียนไถ่ถอนจำนองให้แก่จำเลยที่ 2 ในเมื่อยังไม่ได้รับชำระหนี้ ขอให้ยกฟ้องแย้งศาลชั้นต้นพิพากษาว่า ให้จำเลยที่ 1 ชำระเงินแก่โจทก์จำนวน 687,547 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 12 ต่อปี ในต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2522 เป็นต้นไป แต่ดอกเบี้ยถึงวันฟ้องต้องไม่เกินจำนวน 497,972.40 บาท ตามที่โจทก์ขอในฟ้องถ้าจำเลยที่ 1 ไม่ชำระให้ยึดที่ดินที่จำนองของจำเลยที่ 2 และที่ 3 ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้โจทก์เป็นเงินจำนวน 907,800 บาท และ 345,520 บาท ตามลำดับ แต่ทั้งนี้สำหรับดอกเบี้ยที่ค้างก่อนฟ้องเกินกว่า 5 ปี ต้องไม่บังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินที่จำนองของจำเลยที่ 2 คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก ให้ยกฟ้องแย้งของจำเลยที่ 2 จำเลยที่ 1 และที่ 2 อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนจำเลยที่ 1 และที่ 2 ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ฎีกาว่า ฟ้องโจทก์เคลือบคลุมนั้น เห็นว่า เรื่องจำนวนลังไม้ที่ต่างราคากันและชนิดของลังไม้ที่จำเลยที่ 1 รับไปเมื่อใด ต้องคืนเมื่อใด เหลือเท่าใด นั้น เป็นรายละเอียดที่จะต้องนำสืบในชั้นพิจารณา เพราะโจทก์ได้บรรยายฟ้องมาแล้วว่าจำเลยที่ 1 ซื้อผลิตภัณฑ์ขวดแก้วและยืมลังไม้ใส่ขวดแก้วจากโจทก์หลายคราวติดต่อกัน ตั้งแต่พ.ศ. 2515 ถึง พ.ศ. 2522 เมื่อได้มีการคิดบัญชีกันปรากฏว่าจำเลยที่ 1 ยังไม่ได้ส่งลังไม้คืน

โจทก์จำนวน 54,788 ลัง คิดเป็นเงิน 687,551 บาท จำเลยที่ 1 ชำระค่าลังไม้ให้โจทก์เกินไป 4 บาท จึงเหลือจำนวนเงินที่จำเลยที่ 1 จะต้องจ่ายเป็นค่าลังไม้โจทก์ 687,547 บาท ดังนี้ จึงเป็นคำฟ้องที่เข้าใจชัดแจ้งแล้วไม่เคลือบคลุมที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ฎีกาอีกว่า คดีโจทก์ขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 649 เห็นว่า มาตรา 649 ตามที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 อ้างนั้น เป็นเรื่องความรับผิดเพื่อเสียค่าทดแทนเกี่ยวกับการยืมใช้คงรูปเช่น เรียกค่าเสียหายเกี่ยวกับความชำรุดหรือเสื่อมราคาจากการใช้ทรัพย์สินที่ยืมแต่ตามคำฟ้องโจทก์เป็นการฟ้องเรียกคืนลังไม้หรือราคาลังไม้ซึ่งจำเลยที่ 1 ยืมไปพร้อมผลิตภัณฑ์ขวดแก้วซึ่งโจทก์ขายให้จำเลยที่ 1 ตามสัญญาซื้อขายและจำเลยที่ 1 ปฏิบัติกับโจทก์ตลอดมาตั้งแต่มีการตกลงซื้อขายกันจึงนำมาตรา 649 มาบังคับหาได้ไม่ ต้องใช้อายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 164 คดีของโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ...คงมีปัญหาต่อไปตามฎีกาของจำเลยที่ 2 ว่า ตามสัญญาจำนองเอกสารหมาย จ.1 ไม่มีข้อความใดระบุว่า จำนองนั้นเป็นประกันรวมถึงหนี้ค่าลังไม้ที่บรรจุผลิตภัณฑ์ขวดแก้วแต่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าลังไม้ที่จำเลยที่ 1 ยืมเป็นอุปกรณ์สำหรับใส่ขวดแก้วจึงเป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์ขวดแก้วที่มีการซื้อขายกัน จำเลยที่ 2 ต้องรับผิดเป็นการรับฟังพยานฝ่าฝืนข้อเท็จจริงในสำนวนและฝ่าฝืนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 94 จำเลยที่ 2 จึงไม่ต้องรับผิดนั้น เห็นว่า... ตามสัญญาจำนองเอกสารหมาย จ.1 ก็ระบุเพียงว่า ผู้จำนองตกลงจำนองที่ดินทั้งแปลงแก่ผู้รับจำนองเพื่อเป็นประกันในการซื้อขายผลิตภัณฑ์ขวดแก้วของบริษัทซึ่งตั้งฮวดพานิช จำกัด แม้ขณะทำสัญญาจำนองเอกสารหมาย จ.1 จำเลยที่ 1 เป็นหนี้โจทก์ทั้งค่าผลิตภัณฑ์ขวดแก้วและค่าลังไม้แต่เมื่อไม่ได้ระบุในสัญญาจำนองว่าเป็นการประกันการชำระหนี้ค่าลังไม้ด้วย และเป็นที่เห็นได้ชัดว่าลังไม้ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ขวดแก้วทั้งไม่ได้ความว่าจำเลยที่ 2 มีตำแหน่งหรือเกี่ยวข้องอะไรกับจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 เป็นแต่เพียงผู้ทำสัญญาจำนองประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ 1 เท่านั้น ดังนั้น กรณีเช่นนี้จึงต้องถือว่าเจตนาของคู่สัญญาจำนองตามเอกสารหมาย จ.1 ยังเป็นที่สงสัยอยู่จำต้องตีความไปในทางที่เป็นคุณแก่จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นคู่กรณีฝ่ายซึ่งจะต้องเสียเปรียบในมูลหนี้นั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 11...ในปัญหาเรื่องฟ้องแย้งของจำเลยที่ 2 นั้น เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยที่ 2 มิได้ทำสัญญาจำนองเพื่อประกันหนี้ที่จำเลยที่ 1 ยืมลังไม้จากโจทก์ จำเลยที่ 2 จึงไม่มีหนี้ที่จะต้องรับผิดชอบต่อโจทก์และโจทก์ไม่มีสิทธิยึดถือโฉนดที่ดินเลขที่ 65294 ของจำเลยที่ 2 อีกต่อไป ฎีกาของจำเลยที่ 2 ข้อนี้ฟังไม่ขึ้นอนึ่งตามสัญญาจำนองเอกสารหมาย จ.2 ที่จำเลยที่ 3 จำนองที่ดินของตนเป็นประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ 1 ในการซื้อผลิตภัณฑ์ขวดแก้วจากโจทก์ในวันเดียวกับวันทำสัญญาจำนองเอกสารหมาย จ.1 ก็ระบุเพียงว่า ผู้จำนองตกลงจำนองที่ดินเพื่อเป็นประกันในการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ขวดแก้วของจำเลยที่ 1 เช่นเดียวกับที่ระบุในสัญญาจำนองเอกสารหมาย จ.2 การจำนองที่ดินของจำเลยที่ 3 จึงเป็นการจำนองเพื่อประกันหนี้รายเดียวกันนี้ ซึ่งเป็นหนี้อันไม่อาจแบ่งแยกได้ เมื่อจำเลยที่ 2 ผู้จำนองหนี้รายนี้ไม่ต้องรับผิด จำเลยที่ 3 ผู้จำนองหนี้ดังกล่าวก็ไม่ต้องรับผิดด้วย แม้จำเลยที่ 3 จะมีได้อุทธรณ์และฎีกา แต่ศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยให้มีผลถึงจำเลยที่ 3 ด้วย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 245(1) ประกอบด้วยมาตรา 247"พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 และที่ 3 ให้โจทก์ไปจดทะเบียนไถ่ถอนจำนองที่ดิน โฉนดเลขที่ 65294 ตาบลสามแสนใน (สามแสนในฝั่งเหนือ) อำเภอพญาไท (บางชื่อ) กรุงเทพมหานคร ต่อเจ้าพนักงานที่ดิน อำเภอพญาไท กรมที่ดินให้จำเลยที่ 2 หากโจทก์ไม่ปฏิบัติให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลเป็นการแสดงเจตนาของโจทก์แทน ให้โจทก์คืนโฉนดดังกล่าวแก่จำเลยที่ 2 นอกจากนี้แก้

ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

องค์คณะ

เพี้ยน พุทธสุธัตตา · บุญศรี กอบบุญ · เสมอ อินทรศักดิ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/566/2536>